

ESTILS

Els nostres sentits ens enganyen?

Moltes il·lusions òptiques històriques han provat la imperfecció del nostre sistema visual: l'atenció i la personalitat també alteren la percepció

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

La controvèrsia generada a les xarxes pel vestit que una usuària va penjar –era blanc i daurat o blau i negre?– ha fet revifar una pregunta que moltes altres situacions ens susciten: els nostres sentits ens enganyen? El vestit no és la primera il·lusió òptica que fa maliciar-nos del que veiem o sentim. L'any 1915 el dibuixant William Ely Hill desafiava els seus lectors perquè veiessin una jove i una anciana en un mateix quadre. El dia a dia també ens posa a prova: no percebeu més detalls la segona vegada que mireu una foto o un vídeo? Per què dues persones que escolten una mateixa frase senten coses diferents? ¿La màgia prova que els nostres sentits s'errenen?

La psicoterapeuta i doctora en psicologia clínica per la UAB Judit March explica que el punt on les persones fixen la seva atenció condiciona la seva percepció. Així, en el cas de la il·lusió de la dona i l'anciana de W.E. Hill, si l'espectador es fixa en la part superior del dibuix, podrà veure de seguida la parpella i el perfil gairebé girat d'una dona jove. Per contra, si examina primer la part inferior, de seguida identificarà la boca i el nas d'una dona gran. “En funció d'on centris l'atenció, perceps una cosa o l'altra, explica. “L'atenció està molt influenciada per l'aprenentatge de la persona i per la seva personalitat”. Aquesta psicoterapeuta afegeix que també el moment vital repercuteix: “Les dones embarassades veuen més embarassades. I si tens gana, et fixes més en la gent que està menjant un entrepà pel carrer”.

Veure coses impossibles

Precisament la màgia també juga amb l'atenció per entabanar els sentits. Ho explica Aleix Gómez, mag i director del Festival de Mà-

gia i Circ de Catalunya: “La màgia és il·lusió, és veure un home que té certes habilitats i que pot enganyar el teu cervell de tal manera que vegis coses impossibles”. Gómez explica que els mags i il·lusionistes juguen amb tres ingredients claus per parlar-li uns quants paranys al cervell: la llum, els colors i la música. Gómez apunta que hi ha dos factors determinants perquè l'espectacle sigui un èxit i el públic quedi sorprès. En primer lloc, el fet que l'audiència vingui “predisposada a al·lucinar” i, en segon lloc, l'habilitat del mag per distreure: “Tot és distreure la gent perquè el seu cervell fixi l'atenció en un punt i s'oblidi de la resta. Llavors tu pots fer el joc amb l'altra mà”, afirma Gómez.

L'atenció, doncs, és clau. Però de vegades, encara que prestem atenció, hi ha coses que s'escapen a la nostra vista. Alguns alumnes s'alegraran de saber que quan en una frase un *que* o un article apareix dues vegades, el seu professor tindrà dificultats per detectar-ho i abaixar-li la nota. Per què passa? “Visualment, estem acostumats a percebre sempre la mateixa estructura i el cervell obvia aquesta paraula. Quan automatitzes molt una cosa al cervell, pot ser que després enganyem la percepció”, ex-

plica March. Els mags també enganyen la nostra vista amb els seus trucs. Amb les cartes, sovint no surten les que el mag diu, però el nostre cervell sí que les veu. Per exemple, en molts casos, si l'il·lusionista amaga un 8 de rombes i un 7 de piques i assegura que ho traurà, en realitat després ensenya les cartes a la inversa. És a dir, ell treu un 7 de rombes i un 8 de piques, però el nostre cervell es creu el mag i està convençut que aquelles cartes són un 8 de rombes i un 7 de piques. Tot, explica Gómez, en bona part, per la predisposició a la credulitat del públic: “La gent busca que l'il·lusionin. Se'n va a casa sense saber res i sense voler saber res”.

Aprenentatge i personalitat

Sobre la màgia, March afegeix: “Els moviments complexos dels mags som incapaços de percebre'ls perquè no coneixem els trucs. Tenim tendència a percebre el que sembla més evident”. Això explicaria perquè el cervell dels mags els detecten: quan un mag en veu un altre a l'escenari, sí que veu el 7 de rombes i el 8 de piques, pel seu aprenentatge. Gómez explica que també juguen amb la posició dels llums de l'escenari i amb els colors, que fan que el mag pugui veure algunes coses, i el públic, unes altres.

Els espectacles de carrer posen a prova, moltes vegades, els nostres sentits, amb imatges impossibles.

GETTY

A més de les imperfeccions i la credulitat del cervell, la personalitat també influeix: “Hi ha persones que perceben les coses com un tot integrat, a nivell holístic. En canvi, n'hi ha d'altres que tenen més tendència a fixar-se en els detalls”. Les persones tímidas són, segons March, propenses a mirar de manera més minuciosa. Queda clar que sovint els nostres sentits ens enganyen. Aquesta doctora en psicologia recorda: “Una cosa és el que percebem a través dels estímuls físics que veiem i una altra com processem aquests estímuls”. —

